

УДК 312(477.83=924)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-3>**Леся СМУТОК,***orcid.org/0000-0001-8918-2258*

кандидат історичних наук,

доцент кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) *smutoklesia@gmail.com***Владислав ОЧЕРЕТЯНИЙ,***orcid.org/0000-0002-0360-7532*доктор філософії, галузь знань гуманітарні науки, спеціальність 032 Історія та археологія,
викладач кафедри історії та права Україна
Черкаського державного технологічного університету
(Черкаси, Україна) *ocheret97@gmail.com*

ЕТНО-КОНФЕСІЙНЕ РІЗНОМАНІТТЯ МІСТ РУСЬКОГО ВОЄВОДСТВА У XV–XVIII СТ. НА ПРИКЛАДІ НОВОГО САМБОРА

Публікація має на меті реконструювати етно-конфесійний склад міського та приміського населення Нового Самбора в часи Давньої Речі Посполитої та на його прикладі продемонструвати одну з можливих моделей співіснування різних етнічних та конфесійних груп в межах міського простору на теренах Речі Посполитої. Методологія дослідження оперта на принципах наукового історизму й використання методів реконструкції історичних процесів на прикладі окремо взятих спільнот як то міська громада. Наукова новизна полягає у докладному вивченні етнічного та конфесійного складу жителів Нового Самбора періоду середньовіччя та ранньомодерного часу, як однієї з можливих моделей співіснування кількох спільнот різного походження в межах окремо взятого міського простору. протягом XVI–XVIII ст. Новий Самбір був містом, де проживали представники багатьох етносів. Польська громада становила домінуючу групу, яка мала у користуванні всі наявні міські привілеї й протягом тривалого періоду займала домінуючі позиції у місті. Інші спільноти чисельно поступалися полякам. Йдеться про русинів-українців та євреїв. Вони замешкали на обмежених міських теренах, довгий час їхні права були упосліджені й вони були позбавлені ряду привілеїв господарського характеру й не допускалися до управління містом. У XVIII ст. ситуація змінюється. Перехід з православ'я на унію. Відкрив русинам-українцям шлях до міських посад та скасував економічні обмеження. Євреї, користаючи підтримкою королівської влади також зміцнили свої позиції. Змінилося чисельне співвідношення міського населення й українська та єврейські громади сягнули поважного відсотка. Також у Новому Самборі знайшли прихисток угорці, вірмени, шотландці, московити, поляки, греки тощо. Потрапляли до міста вони з різних причин, що, відповідно, позначалося і на їх статусі. Вони були досить нечисленними, а їхня етнічна та конфесійна окремішність не відображалася у жодних правових актах.

Ключові слова: Новий Самбір, етно-конфесійний склад міст Руського воєводства, русини-українці в містах, єврейські громади.

Lesia SMUTOK,

orcid.org/0000-0001-8918-12258

PhD (History),

Associate Professor at the Department of World History and Special Historical Disciplines

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

(Drohobych, Lviv region, Ukraine) smutoklesia@gmail.com

Vladyslav OCHERETIANYI,

orcid.org/0000-0002-0360-7532

Doctor of Philosophy degree, Field of Study Humanities,

Programme Subject Areas 032 History and Archeology,

Lecturer at the Department of History and Law

Cherkasy State Technological University

(Cherkasy, Ukraine) ocheret97@gmail.com

ETHNO-CONFESSIONAL DIVERSITY OF THE CITIES OF THE RUTHENIAN VOIVODESHIP IN THE 15TH–18TH CENTURIES ON THE EXAMPLE OF NOVYI SAMBIR

The publication aims to reconstruct the ethno-confessional composition of the urban and suburban population of Novyi Sambir during the times of the Polish–Lithuanian Commonwealth and to demonstrate, on its example, one possible model of coexistence of various ethnic and confessional groups within the urban space in the territories of the Commonwealth. The research methodology is based on the principles of scientific historicism and the use of methods for reconstructing historical processes on the example of specifically selected communities, such as the urban community. The scientific novelty lies in the detailed study of the ethnic and confessional composition of the inhabitants of Novyi Sambir during the medieval and early modern period as one possible model of coexistence of several communities of different origins within a particular urban space.

Throughout the 16th–18th centuries, Novyi Sambir was a city inhabited by representatives of many ethnic groups. The Polish community constituted the dominant group, which held all the existing municipal privileges and, for a long time, occupied leading positions in the city. Other communities were numerically inferior to the Poles. These include the Ruthenians-Ukrainians and the Jews. They inhabited limited urban areas, and for a long time their rights were discriminated against; they were deprived of a number of economic privileges and were not admitted to city governance.

The situation changed in the 18th century. The transition from Orthodoxy to the Union [i.e., the Union with the Catholic Church] opened the way for the Ruthenians-Ukrainians to municipal positions and abolished economic restrictions. The Jews, supported by royal authority, also strengthened their positions. The numerical ratio of the urban population changed, and the Ukrainian and Jewish communities reached a significant percentage.

Hungarians, Armenians, Scots, Muscovites, Poles, Greeks, and others also found refuge in Novyi Sambir. They came to the city for various reasons, which accordingly influenced their status. They were quite few in number, and their ethnic and confessional distinctiveness was not reflected in any legal acts.

Key words: *Novyi Sambir, ethno-confessional composition of the cities of the Ruthenian Voivodeship, Ruthenians-Ukrainians in cities, Jewish communities.*

Постановка проблеми. Одним із актуальних питань української історіографії є етнічна історія польсько-українського порубіжжя. Ця складна проблема потребує об'єктивного та неупередженого підходу, вільного від ідеологічних штампів. Це питання є досить об'ємне, тож висвітлити його всебічно у межах однієї статті неможливо. Тому ми спробуємо дослідити населення лише одного містечка, що лежало у Перемишльській землі на сучасному українсько-польському прикордонні, а саме намагатимемося з'ясувати, які етнічні групи були представлені у населеному пункті в часи давньої Речі Посполитої. Попередньо зазначимо, що у статті не досліджується історія єврейської та української громад, адже вони мали специфічний соціальний та правовий статус, що вимагає окремого дослідження.

Аналіз досліджень та публікацій. Міжконфесійні та міжетнічні стосунки в містах середньовіччя та ранньомодерної доби на теренах сучасної Західної України упродовж XX – початку XXI ст. залишаються в полі зору як вітчизняних так і зарубіжних дослідників. Не вдаватимемося в докладний перелік усіх напрацювань, адже властиво, уся урбаністика, сфокусована на історії окремих міст і містечок Руського воєводства так чи інакше торкалася цього актуального й вкрай важливо аспекту міського життя періоду XIV–XVIII ст. На сьогодні цей доробок нараховує кілька десятків позицій. Варто згадати, на нашу думку, найважливіші з них. Зокрема, з українських істориків про це докладно писав М. Капраль вивчаючи історію польської, української, єврейської та вірменської

громади (Капраль, 2003). Є. Мотилевич, цю проблематику проілюстрував на прикладі Перемишля (Motylewicz, 2004; Motylewicz, 2005). Цікаві думки про етно-конфесійну нерівноправність в містах Руського воєводства виклав у кількох публікаціях А. Янечек (Janeczek, 1984; Janeczek 2015). Вкрай цікаві аспекти цієї проблематики віднаходимо у публікаціях Зд. Будзинського (Budzyński, 2002) та Я. Пулчвартека (Półciwarteck, 1996).

Мета дослідження. Реконструювати етно-конфесійний склад міського та приміського населення Нового Самбора в часи Давньої Речі Посполитої та на його прикладі продемонструвати одну з можливих моделей співіснування різних етнічних та конфесійних груп в межах міського простору на теренах Речі Посполитої.

Виклад основного матеріалу. Можемо стверджувати, що населення міста Новий Самбір у XIV–XVIII ст. було неоднорідним як у етнічному, так і у конфесійному плані. Місто лежало на українських етнічних землях, але його розміщення неподалік польських Краківського та Сандомирського воєводств призвело до того, що воно поповнювало свій людський ресурс і з польських, і з українських земель. Новий Самбір, як і інші навколишні міста, був заснований на магдебурзькому праві. Цим пояснюється та обставина, що місто у ранні часи своєї історії зазнало німецької колонізації. Присутня у місті була і єврейська громада, доволі численна та впливова. Крім того, у Новому Самборі мешкали також угорці, греки, вірмени, серби, шотландці – хоч і у невеликих кількостях, однак їхні імена трапляються у документах того періоду.

Кожен етнос чи конфесія, представлені у місті, тяжіли до організації у замкнуті корпорації, які були дещо подібні до цехових, адже в них також різні сфери життя членів спільноти були врегульовані набором норм та правил. Ці норми та правила були внутрішнім напрацюванням, тобто не занесені ззовні, а напрацьовані всередині спільноти, або принесені із батьківщини, звідки походила та чи інша етнічна спільнота. Певна річ, що така спільнота не могла жити у ізоляції і контактувала із зовнішнім світом, що також регулювалося певними правилами, а точніше – нормотворчими актами, серед яких згадаємо привілеї та надання монарха, грамоти королівських урядовців, а пізніше до цього додалися ще й рескрипти Королівської Скарбової комісії. (Капраль, 2003: 12–13; Półciwarteck, 1996: 220–221; Janeczek, 2015: 263).

Етно-конфесійні групи, які мешкали у Новому Самборі, були нерівноправними, і у цьому плані місто не відрізнялося від інших міст Руського воєводства. Серед цих груп зазвичай домінувала

одна, яка більшою мірою, ніж інші, користувалася привілеями від міської влади, і загалом ототожнювала свої інтереси із інтересами всього міста. Певна річ, це не могло схвально сприйматися представниками тих етно-конфесійних груп, які не належали до домінуючої, і призводило до конфліктів. Інформація про такі зіткнення зустрічається у документах того часу, де вона трактується в основному як протистояння між двома групами: в цілому «міським поспільством», а фактично – із домінуючою групою, яку ототожнювали із всією міською громадськістю, – з одного боку, та з «русинами» або «жидами» – з іншого. Представники непривілейованих груп зазвичай вимагали отримання всіх прав, якими володіли інші міщани, а також припинення утисків та зняття обмежень.

У Новому Самборі польська спільнота мала всі міські права, перебуваючи у привілейованому становищі. Це пояснюється належністю до римокатолицької церкви, яка мала панівний статус, що відображено у різних актах, які регулювали життя міста (Janeczek, 1984: 527–542). Збереглися документи із згадками про привілеї, надані римокатолицькій церкві, так, відомий привілей Спитка з Мельштина, який датується 1390 роком, де згадується про те, що костел отримав 2 міські лани (Dörflerówna, 1936: 15). Надалі самбірські римокатолицькі інституції перебувають серед числа тих, хто отримує у місті різноманітні привілеї та пільги від королів та місцевої влади. Коли ж у середині XVI ст. у місті погіршилася ситуація із толерантністю у релігійному житті, про що можна дізнатися із привілеїв для міста, де дискримінувалися православні русини та євреї, то римокатолицьке віросповідання стало основним критерієм, за яким визначався формально-правовий статус мешканця Нового Самбора та його приналежність до польського етносу.

Протягом XVII–XVIII ст. польська спільнота монополізувала у місті привілейоване становище фактично у всіх сферах життя. Її система цінностей та норми соціальної поведінки була запозичена від німецьких колоністів. Саме з їхнього середовища походили люди, що займали міські уряди. Представники саме польської спільноти також творили патриціат – міську еліту. Безперечно, вони домінували й у торгівлі та ремеслах, що позитивно позначалося на їхньому економічному становищі. До другої половини XVII ст. цехи Нового Самбора склалися виключно із римокатоликів. А польська мова вже з початку XVII ст. стає у місті мовою діловодства та загалом мовою, якою володіли представники всіх етносів. Як писав Є. Мотилевич, це була мова вулиці, мова

ярмарків, мова міщанської еліти (Motylewicz, 2004: 16).

Географія проживання представників польської спільноти у Новому Самборі також вказує на її домінуюче становище. Якщо для інших етно-конфесійних груп був характерний просторовий ізоляціонізм, то римо-католики присутні у всіх частинах міста. Єдині локації, де вони не проживали – це райони, де скупчено селилися євреї та русини – «руська вулиця» й «бліх».

Чим пояснюється та обставина, що саме у Новому Самборі польська спільнота змогла утримувати панівні позиції в житті міста, адже, наприклад, в Старому Самборі та Дрогобичі, розміщених неподалік, римо-католикам це не вдалося. В цих містах польська спільнота, зазнавши тиску автохтонів, відмовилася від бажаної монополії в управлінні містом та економічному житті, і в цілому не могла похвалитися й близько тими правами, які мали римо-католики у Новому Самборі.

Відповідь на це запитання можна віднайти у ранньому періоді історії таких міст як Старий Самбір, Дрогобич, Стрий. На час отримання магдебурзького права ці міста вже були сформованими саме міськими поселеннями, де кількісно переважало автохтонне українське населення. Інша ситуація з Новим Самбором. Місто виникло саме в результаті отримання групою німецьких колоністів магдебурзького права, хоча й відомо, що до того на цій території існувало поселення з назвою Погонич.

Саме німці-колоністи, які прибули із південно-німецьких земель, стали авторами та реалізаторами форм міської самоорганізації, які виникли у Новому Самборі. І вплив та залучення українського населення до цього процесу були мінімальними. У таких обставинах українське населення змушене було обирати: потрапити до числа міських жителів, що користуються всіма правами, однак при цьому потрібно було змінити конфесію, або ж опинитися на маргінесі міського життя, що тягнуло за собою економічну та соціальну деградацію.

У середині XVII ст. збільшується число мігрантів із Нового Самбора до інших регіонів. Інформацію про це знаходимо у так званих «генеалогіях» – актах, які подавали свідчення про батьків того, хто отримував такий документ, до якої церкви вони ходили та де мешкали. Протягом 19 років, із 1669 року по 1688 рік, до міських книг Нового Самбора вписано 32 «генеалогії», з яких 13 видані уродженцям Нового Самбора, які переїхали до інших регіонів, зокрема, до Познані, Львова, Замостя, Варшави (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 155. С. 23, 145, 189, 345; спр. 156. С. 234;

спр. 160. С. 34, 256). Як бачимо, основними напрямками міграції були великі міста, що лежали західніше Нового Самбора.

Всі згадані у документі мігранти, за винятком двох, походили із сімей римо-католиків. Такий відтік населення, яке сповідувало католицизм, певна річ, зменшував кількість польської спільноти. Епідемії, які стали причиною масової смертності у Новому Самборі у 1705, 1710, 1715 роках, спричинили ще більші втрати польської громади (ЦДІАУЛ. Ф. 14. Оп. 1. Спр. 259. С. 399–404).

Після прийняття унії, що спричинилося до появи у міському самоврядуванні та цехах українців-русинів, польська спільнота остаточно втрачає своє привілейоване становище, а приналежність до неї – престижність. Відтепер бути членом польської спільноти не означало мати можливість підвищити свій соціальний статус у міському суспільстві найкоротшим та надійним шляхом.

В різні періоди у Новому Самборі мешкали, нехай і у невеликій кількості, представники різних етно-конфесійних груп. Це були вірмени, греки, шотландці, московити та інші. І якщо більші громади, які об'єднували євреїв, поляків, русинів, німців «були об'єктами правових відносин, користувалися королівськими привілеями, витворили інституції та структури, що дозволяли керувати громадами (магістрат, інститути руських, єврейських та вірменських старших); їхні спільноти мали повну соціальну структуру (елітна верхівка, середній клас та біднота); значна їхня частина компактно проживала у визначених районах міста» (Капраль, 2003: 12–13), то інші не мали таких ознак, на основі яких можна було б їх визначити як окремі громади. Такі групи вирізнялися малочисельністю, мобільністю та схильністю до розчинення серед інших етно-конфесійних груп.

Причини, які привели їх до міста Новий Самбір, були різноманітними. Наприклад, це могла бути специфіка професійної діяльності, як це було у випадку із купцями, що мусили в ті часи самі транспортувати свій товар, таким чином купці постійно переміщувалися між різними містами, а інколи й осідали там надовго. Так у Новому Самборі в середині XVII ст. з'явилися шотландські купці. У другій половині XVII ст. в місті виникає факторія грецьких та вірменських купців. Цікавий факт: греками у Новому Самборі, напевне, називали всіх вихідців із Балкан. Такий висновок напрошується із документа, який являє собою опис майна грецького купця на ім'я Богдан. Там вказана національність цього «грецького» купця – серб (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 545–546).

Можна припустити, що у Новому Самборі проживали також і угорські та трансільванські купці, адже місто лежало на шляху, яким торгові каравани йшли на захід та північ. Судові справи самбірського замку, які датуються XVI–XVIII ст., містять згадки про волоських купців та купців із Мукачева (НБ ЛНУ ВРСРК. Спр. 542/III. Арк. 1зв.–2зв.).

Ще одним шляхом збільшення населення міста за рахунок саме іноетнічного елементу стало розміщення у королівських маєтках Перемишльщини, зокрема, у Новому Самборі, мешканців територій, що були відвойовані Річчю Посполитою, та військовополонених. У XVI–XVII ст. така практика була досить поширеною. Метрика самбірського парафіяльного костелу кінця XVI ст., яка була опублікована Михайлом Грушевським, містить такі дані. У документі серед тих, хто перейшов на католицизм, згадуються «псковичани», уродженці «Московії». Грушевський вважав, що йдеться про осіб, які стали військовополоненими під час походу на Псков Стефана Баторія (Грушевський, 2004: 154). Однак, крім згадки, більше ніякої інформації про таких осіб немає, і про їхню кількість ми можемо лише гадати.

У Самбірській економії проживали турки з Язлова, що добровільно стали під протекцію польського монарха. Лист до адміністрації самбірського замку й до магістрату міста Новий Самбір містить пропозицію королеви Казимири щодо розселення у Самбірській економії 10 турків. Тих турків, що були ремісниками або торговцями, залишали на поселення у місті (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 367). Із документа не можна дізнатися, скільки саме турків залишилися у Новому Самборі. Також не вдалося дослідити, чи ця акція по розселенню турків була одноразовою, чи були й наступні. Однак можна стверджувати, що існували чіткі наміри монархії різними способами сприяти збільшенню кількості переселенців до Самбірської економії, і, зокрема, до Нового Самбора (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 367).

Представники іноетнічних груп різнилися за своїм соціальним та правовим статусом. Якщо розглядати турків-переселенців чи військовополонених московитів, то можна стверджувати, що вони не мали жодних прав, які б визначали їх як окрему групу у правовому та етнічно-конфесійному плані. Це підштовхувало їх до чимшвидшого переходу у католицизм, адже тільки це надавало їм можливість увійти до міщанської корпорації. Після чого вони досить швидко асимілювалися у міському середовищі.

Що стосується іноземних купців, які оселилися у місті на певний час, то їхній правовий

статус підтверджувався привілеями короля та іншими документами, наданими місцевою владою. Такі грамоти-привілеї захищали купців та сприяли веденню ними торгівлі. Відомий випадок, коли у 1660 році самбірський пробощ та перемишльський біскуп вимагали від влади міста вислати з Нового Самбора всіх зайшлих чужинців, тоді Давид Форбес, шотландський купець, аби не постраждати від цієї ініціативи, захистив себе за допомогою королівського привілею, у якого було вказано, що цьому купцю дозволяється всюди торгувати без перешкод (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 160. С. 36).

У міських актах Нового Самбора подибуємо «сервіторат», який отримав наприкінці XVII ст. голандський купець Берт Янсенсінтерн від короля Яна III. Цей документ є зразком подібних документів, які отримували іноземні купці (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 282–283). У зверненні монарх наказує сприяти купцеві та його торговим агентам, які займалися закуповуванням свинячої щетини. У документі вказано, скільки саме такої щетини має заготувати кожен підданий, що мешкає у Самбірській економії, зафіксовано також ціну, за якою щетину потрібно здавати Берту Янсенсінтерну. Часто у документах такого ґатунку король наказує місцевій владі захищати при потребі іноземних купців (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 36).

Однак, навіть маючи таку підтримку від короля та місцевої влади, купці-іноземці не надто прагнули стати постійними мешканцями Нового Самбора. Більшість з них минали місто транзитом. Так, згаданий вже шотландець Давид Форбес, наприклад, більше не фігурує у документах, що свідчить, скоріше за все, про те, що він покинув місто. І приклад з Форбесом не поодинокий. Зазвичай іноземні купці згадувалися заледве кілька разів впродовж максимум кількох років у актових книгах Нового Самбора, а потім їхні імена зникали. Відомо кілька винятків. Вірменський купець Мюрат Норсесович з причини одруження на місцевій міщанці придбав у Новому Самборі кам'яницю і став повноправним членом міського суспільства. Починаючи із 1685 року, його статус у документах – «самбірський міщанин» (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 368, 530–531). Відомо про ще одного вірменина-купця, який пов'язав своє життя з містом – це Стефан Бальцерович. До початку XVIII ст. мали статус самбірських міщан й купець Габріель Кохрон та його нащадки. Кохрон постачав угорське вино до Львова, і був вихідцем із Шотландії міщанами (ЦДІАУЛ. Ф. 9. Оп. 2. Спр. 829. С. 30; спр. 830. С. 10, 23, 32; спр. 836. С. 11, 36, 58; Шиян, 1994: 54).

Так як у Новому Самборі станом на другу половину XVII ст. проживало досить багато вірменських та грецьких купців, у них виникла потреба владнати свої релігійні справи. Відомо, що в цей час у Новому Самборі мешкав вірменський священник Теодор Мінасович (ЦДІАУЛ. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 157. С. 36–37).

Висновки. Отже, протягом XVI–XVIII ст. Новий Самбір був містом, де проживали представники багатьох етносів. Польська громада становила домінуючу групу, яка мала у користуванні всі наявні міські привілеї й протягом тривалого періоду займала домінуючі позиції у місті. Інші спіль-

ноти чисельно поступалися полякам. Йдеться про русинів-українців та євреїв. Вони замешкали на обмежених міських теренах, довгий час їхні права були упосліджені й вони були позбавлені ряду привілеїв господарського характеру й не допускалися до управління містом. Також у Новому Самборі знайшли прихисток угорці, вірмени, шотландці, московити, поляки, греки тощо. Потрапляли до міста вони з різних причин, що, відповідно, позначалося і на їх статусі. Вони були досить нечисленими, а їхня етнічна та конфесійна окремішність не відображалася у жодних правових актах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грушевський М. *Метрика Самбірська. Подобиці з історії відносин релігійних*. Грушевський М. С. Твори. Т. 6. Львів: Світ. 2004. С. 154–160.
2. Капраль М. *Національні громади Львова XVI–XVIII ст. (соціально-правові взаємини)*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, Львівське відділення Ін-ту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, 2003. 440 с.
3. НБ ЛНУ ВРСРК – Наукова бібліотека Львівського Національного університету ім. І.Франка, відділ рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф.П. Максименка. ф. «Архів Самбірської економії».
4. ЦДІАУЛ – Центральний державний історичний архів України, м. Львів
5. Шиян Р. Купці-шотландці в містах Руського воєводства у XVI – XVII ст. *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 1998. Вип. 33. С. 50–55.
6. Budzyński Z. Od Religii do Narodu. Problem tożsamości religijnej i etnicznej na pograniczu polsko-ukraińskim w latach 1772 – 1939. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. 2002. С. 295–305.
7. Dörflerówna A. *Materiały do Historji miasta Sambora 1390–1795*. Lwów: Wyd-wo Towarzystwa Naukowego we Lwowie, 1936. 238 s.
8. Janeczek J. Excerptis schismaticis. Upośledzenie Rusinów w przywilejach prawa niemieckiego Władysława Jagiełły. *Przegląd Historyczny*. 1984. T. 75. S. 527–542.
9. Janeczek J. Segregacja wyznaniowa i podział przestrzeni w miastach Rusi Koronnej (XIV–XVI w.). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. 2015. R. 63, Nr 2. S. 259–280.
10. Motylewicz J. Społeczności etniczne w miastach województwa ruskiego w XVI–XVIII wieku. *Studia Przemyskie*. 2004. T. 2. S. 13–26.
11. Motylewicz J. *Społeczeństwo Przemyśla w XVI i XVII wieku*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu rzeszowskiego, 2005. 433 s.
12. Półewiartek J. *Miejsce religii w kształtowaniu oblicza etnicznego społeczności miast południowo-wschodnich obszarów Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych*. Miasto i kultura ludowa w krajach Białorusi, Litwy, Polski i Ukrainy, red. J. Wyrozumski, Kraków 1996. S. 211–230.

REFERENCES

1. Hrushevskiy, M. (2004). *Metrika Sambirska. Podrobytsi z istorii vidnosyn relihiinykh*. [Metrica Sambirska. Details on the history of religious relations] Hrushevskiy M. S. Tvory. T. 6. Lviv: Svit. S. 154–160. [in Ukrainian]
2. Kapral, M. (2003). *Natsionalni hromady Lvova XVI – XVIII st. (sotsialno-pravovi vzaïemyny)*. [National communities of Lviv in the 16th – 18th centuries (social and legal relations)] Lviv: LNU im. I. Franka, Lvivske viddilennia In-tu ukrainskoi arkhеоhrafii ta dzhereloznavstva im. M.S. Hrushevskoho NAN Ukrainy. 440 s. [in Ukrainian]
3. NB LNU VRSRK – Naukova biblioteka Lvivskoho Natsionalnoho universytetu im. I.Franka, viddil rukopysnykh, starodrukovanykh ta ridkisnykh knykh im. F.P. Maksymenka. [Scientific Library of the Ivan Franko National University of Lviv, Department of Manuscripts, Old Printed Books and Rare Books named after F.P. Maksymenko] f. «Arkhiv Sambirskoi ekonomii». [in Ukrainian]
4. TsDIAUL – Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, [Central State Historical Archive of Ukraine] m. Lviv. [in Ukrainian]
5. Shyian, R. (1998). *Kuptsi-shotlandtsi v mistakh Ruskoho voievodstva u XVI–XVII st.* [Scottish merchants in the cities of the Ruthenian Voivodeship in the 16th – 17th centuries.]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii istorychna. Vyp. 33*. S. 50–55. [in Ukrainian]
6. Budzyński, Z. (2002). *Od Religii do Narodu. Problem tożsamości religijnej i etnicznej na pograniczu polsko-ukraińskim w latach 1772 – 1939*. [From Religion to Nation: The Problem of Religious and Ethnic Identity on the Polish-Ukrainian Borderland in the Years 1772–1939] *Drohobytskyi kraieznavchyyi zbirnyk*. S. 295–305. [in Polish]
7. Dörflerówna, A. (1936). *Materiały do Historji miasta Sambora 1390 – 1795*. [Materials for the History of the City of Sambor 1390–1795] Lwów: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego we Lwowie. 238 s. [in Polish]

8. Janeczek, J. (1984). Exceptis schismaticis. Upośledzenie Rusinów w przywilejach prawa niemieckiego Władysława Jagiełły. [Exceptis schismaticis. The disadvantage of Ruthenians in the privileges of German law of Władysław Jagiełło] *Przegląd Historyczny*. T. 75. S. 527–542. [in Polish]
9. Janeczek, J. (2015). Segregacja wyznaniowa i podział przestrzeni w miastach Rusi Koronnej (XIV–XVI w.). [Religious segregation and spatial division in the cities of Crown Ruthenia (14th–16th centuries)] *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 63. Nr 2. S. 259–280. [in Polish]
10. Motylewicz, J. (2004). Społeczności etniczne w miastach województwa ruskiego w XVI–XVIII wieku. [Ethnic communities in the cities of the Ruthenian Voivodeship in the 16th–18th centuries] *Studia Przemyskie*. T. 2. S. 13–26. [in Polish]
11. Motylewicz, J. (2005). *Społeczeństwo Przemyśla w XVI i XVII wieku*. [Przemysł society in the 16th and 17th centuries] Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu rzeszowskiego. 433 s. [in Polish]
12. Półwiartek, J. (1996). Miejsce religii w kształtowaniu oblicza etnicznego społeczności miast południowo-wschodnich obszarów Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych. [The place of religion in shaping the ethnic makeup of the urban communities of the south-eastern areas of the Polish-Lithuanian Commonwealth in the modern era] *Miasto i kultura ludowa w krajach Białorusi, Litwy, Polski i Ukrainy*, red. J. Wyrozumski. Kraków. S. 211–230. [in Polish]